

Pád Svobodných měst

Petr "Lamius" Pozděna

1. část

„Bez hnutí statečně stáli a neutekli jako jiní. Tváře k železným jezdcům nepřítel vedle sebe voják, co válka byla jeho denním chlebem, hrdina, co poprvé na bojišti, ač tisíckrát stvůře čelil, písař s rukou od inkoustu, kupciv syn zcestovalý i farmář, co doposud neopustil rodný statek, všichni stáli v pevné řadě. A všichni, všichni, v tom boji zahynuli.“

Úryvek z balady „Žalozpěv za pád Svobodných měst“ barda Sigelita, který se podle vlastních (neověřených) slov účastnil bitvy u Skaliska.

Ač skutečnosti chyběla poetičnost zmíněné Sigelitovy balady, jedno bard, truchlící po Svobodných městech, vystihl, a sice zvláštní složení armády Orlich poutníků. V roce 850 k. l. konečně lord Firun a jeho druzi ze zpráv svých příznivců pochopili, že na Taře přistály jednotky z Lendoru a král Walden je odhodlaný vrátit Svobodná města pod prapor Východní dálavy. Z jakých zpráv lord ochránce Albirea a další Orlí poutníci vycházeli, je nejasné. Podle některých kolujících názorů, které nikdy oficiální představitelé Almendoru nepopřeli, informovalo lorda Firuna o plánovaném útoku samotné Východní království. Sám Walden z politických důvodů váhal s vypovězením války. To by totiž znamenalo vlastně potvrzení samostatnosti Svobodných měst. Na druhou stranu guvernér Východní dálavy Svobodná města v roce 840 uznal a útok bez předchozího vyhlášení by nepůsobil dobrým dojmem. Z tohoto důvodu tedy údajně král Walden vydal pokyn, ať je o chystaném tažení kruh Orlich poutníků informován z neoficiálních zdrojů.

Ať už tomu bylo jakkoli, museli naprosto nepřipravení vládcí Svobodných měst šokující realitě čelit. Okamžitě byl vrchním velitelem jednomyslně zvolen Janoš Brukka a lord Firun se obrátil na Taroské Orlí poutníky s prosbou o pomoc. Ta mu byla, jak se později ukázalo, velmi mlhavě přislíbena. Zároveň začala organizace náboru dobrovolníků. Na výzvu se jich přihlásilo pět tisíc (zanedbatelný počet dalších musel být většinou ze zdravotních důvodů odmítnut). Brukka a Orlí poutníci bleskově sestavili válečný štáb a rychle se pustili do nelehké tvorby nové armády. Před nimi stál velmi složitý úkol. Ještě nejlépe bylo vybrat velitele, mezi dobrovolníky bylo nemálo zkušených vojáků, kteří často sloužili pod Brukkou už za první války. Jak ale uspořádat vojsko, do kterého se přihlásili vojáci prošlí žarem bitev, stateční a udatní dobrodruzi, kteří ale ještě nikdy nebojovali v žádné válce, sedláci znali jen dřiny na poli či lidé, kteří byli zbrani nejbliže, když drželi příbor nebo pohrabáč?

Brukka zastával názor, že nejlepší bude tvořit vyrovnané jednotky v naději, že zkušení vojáci ostatní strhnou příkladem. Zároveň však požadoval také několik jednotek z prověřených vojáků, na které by se mohl spolehnout. Tyto oddíly byly vesměs soustředěny do dragy Vzteklych medvědů. Dobrovolnická armáda Svobodných měst měla další vážný problém, kterým byl díky dlouhotrvajícímu embargu nedostatek zbraní. Částečně to vyřešil poměrně velký počet luků (oproti kuším) a fakt, že s nimi hodně lidí, především z vesnic, umělo zacházet. Vzniklo tak velké množství střeleckých jednotek. I tak a přes jistou dobrovolnou materiální výpomoc museli někteří vojáci do pole vytáhnout s improvizovanou výstrojí a výzbrojí, o čemž později almendorští vojáci žertovali jako „nezvratném důkazu, že Svobodná města jsou jen vzbouřenci“.

Přes všechny problémy byla nová armáda zorganizována za neuvěřitelně krátkou dobu. Tak rychle, že pokud by Walden skutečně sám upozornil na plánovaný útok, nejspíš by to podruhé už neudělal. Jenže Brukka a ostatní velitelé věděli, že ta největší potíž je teprve čeká. Co udělá jejich různorodá armáda v boji? Už jen velmi rozdílné motivace dobrovolníků, od čistě

lásky ke Svobodným městům, touhy po dobrodružství, přání „být u toho“, snaha zavděčit se případným vítězům nebo chtivost kořisti, či častěji kombinace nejrůznějších motivů, nemluvě o sociálních rozdílech a zkušenostech, to vše pro vojevůdce Svobodných měst znamenalo velký otazník do budoucna. Armáda však byla vytvořena, a to bylo to nejdůležitější.

Teď zbývalo určit strategii. Ve štábu armády Svobodných měst došlo k poměrně bouřlivé poradě, ve které velká většina zúčastněných zastávala názor, že je lepší počkat na posily z Tarosu a pak s Almendorem vybojovat bitvu na vhodně zvoleném místě. Vojevůdce Janoš Brukka si ale prosadil mnohem odvážnější a z dnešního hlediska chybný plán, totiž protiútok na území Východní dálavy. Dlužno dodat, že pro toto rozhodnutí měl spoustu důvodů.

Prvním a nejdůležitějším byl fakt, že výzvědná služba Orlich poutníků hlásila, že na Taru míří ještě více jednotek z Lendoru, a to včetně těžké jízdy a samotného krále Waldena. Tato zpráva, dokonce s takřka přesnými údaji o počtech, měla jednu jedinou chybu: zmíněné jednotky i král Walden už na Taře byly a spojily se s ostatními silami v Novém Amiru. Tato i další chyby zpravodajské činnosti Orlich poutníků padají především na vrub vynikající práce almendorské tajné služby, ale také na přílišné uspokojení a nedostatečnou práci nemálo agentů Svobodných měst. Podle některých teorií za těmito špionážními neúspěchy ve skutečnosti stála ta část Orlich poutníků, která si přála pád Svobodných měst.

Ať už tomu bylo jakkoliv, Janoš Brukka se na základě těchto informací rozhodoval. Jeho plánovaný výpad na území Východní dálavy měl rozdrtit tamní oddíly dřív, než dorazí další posily. Vítězství by s největší pravděpodobností způsobilo i pád Nového Amiru a válka by tak skončila naprosto zdrcujícím a definitivním vítězstvím Svobodných měst vlastně dřív, než začala. Brukka věřil, že i s dobrovolnickou armádou ve vyrovnaném boji domněle méně početné síly Východní dálavy porazí. V případě neúspěchu by se zbytky armády spojily se stálými posádkami Svobodných měst a s posilami z Tarosu, a buď by svedly další rozhodující bitvu, nebo nechaly almendorskou armádu vylámat si zuby při obléhání Albirea a jiných míst. Vrchní vojevůdce Svobodných měst měl ke svému rozhodnutí i jiné důvody: přání ušetřit vlastní území od strádání způsobených armádami, obavu o bojovou morálku dobrovolníků při příliš dlouhém čekání na bitvu, touhu vlastní agresivitou zastrašit nepřítele a také snahu povzbudit potenciální příznivce Orlich poutníků na území Východní dálavy k činům. Brukka ve svém plánu počítal s tím, že mu nehrozí nebezpečí ze stran sintarských vojsk, protože i případný výpad viceguvernérovy armády (zaměstnané hevrenskou válkou) by byl dopředu podmíněn obležením a dobytím Kor. I tady Brukku vedla k mylnému závěru katastrofální neinformovanost Orlich poutníků, tentokrát o náladách a situaci korských obyvatel.

Dobrovolnická armáda Orlich poutníků tak vyrazila na území Východní dálavy. Brukka samozřejmě nespolehal pouze na informace výzvědné služby, ale vyslal i vlastní průzkum. Jenže Svobodná města měla oproti Almendoru i méně lehké jízdy, a právě lehká jízda Východního království společně s královskými lovci zcela zhatila jakékoli výzvědné pokusy Brukkova vojska. Vojevůdce Svobodných měst to znepokojilo, ale nebyl schopen s tím nic udělat. Nemohl už ani ustoupit, opět díky lehké jízdě Almendoru, která při střetech s hlídkovými oddíly Svobodných měst ohrožovala i týl jeho vojska. Brukka věděl, že by případný ústup byl díky tomu nejspíš draze zaplacený a možná by mu v něm almendorská jízda i zabránila a donutila armádu Orlich poutníků bojovat za podmínek, které by nemohla ovlivnit.

Janoš Brukka navíc ustupovat nechtěl, věřil svému plánu, a tak armáda Svobodných měst nakonec stanula proti svému nepříteli u řeky Rubis na protějším břehu od Skaliska. Teprve tehdy zjistili Brukkovi muži pravdu. Před nimi se šikovala přesila složená i z těžké jízdy. Vojevůdce Svobodných měst a jeho štáb si nedělali o výsledku bitvy iluze, teď už však nezbyvalo nic než svést bitvu a oni byli odhodláni pokusit se ze všech sil o zázrak. Životně důležitou podmínku pro úspěch v bitvě představovalo odolání útoku těžké jízdy na tomto, pro ni vhodném terénu. Měli jen málo možností, jak to udělat. Brukka a jeho velitelé soustředili

střelecké jednotky do středu sestavy Svobodných měst a doufali, že masivní střelba z luků železnou jízdu nepřítele zastaví. Jako záložní varianta byli připraveni kouzelníci, kterými armáda Svobodných měst disponovala. Aktem čirého zoufalství byl narychlo shromážděný oddíl vojáků vyzbrojených dlouhými zbraněmi a umístěný v jedné řadě do čela vojska. Brukka se rozhodl pro hlubokou formaci (zkrátil přední linii a postavil větší množství oddílů za sebe). V této sestavě soustředil veškerou jízdu Svobodných měst na pravé křídlo, dragu Vzteklych medvědů složenou z nejzkušenějších bojovníků a vedenou generálem Krobem umístil nalevo. Král Walden naproti tomu svojí linii roztáhl do mírného oblouku vypouklého směrem od nepřítele, do středu před pěchotu umístil těžkou jízdu a ještě blíž k nepříтели lučičnické jednotky, lehká jízda zaujala postavení vzadu.

Ironií osudu právě v tuto chvíli, kdy už obě strany byly připraveny na nadcházející bitvu, dorazila do hlavního stanu Svobodných měst zpráva varující před tím, že všechny z Lendoru pocházející jednotky Východního království i samotný král Walden jsou už na Taře. Agenti Orlich poutníků samozřejmě zaznamenali postup almindorské armády z Nového Amiru a okamžitě se pokusili předat zprávu za prvé přímo Brukkově armádě, za druhé do Albirea. Díky aktivitě almindorské tajné služby a přísnému rozkazu průzkumným a hlídkovým jednotkám Východního království nepouštět nikoho na jih (zejména královští lovci v tomto ohledu odvedli dobrou práci) se ale zprávy z obou cest dostaly k Brukkovi příliš pozdě. Shodou okolností přibližně ve stejné době, nedlouho po začátku bitvy. Netřeba říkat, jak na informace o přítomnosti lendorských oddílů reagovali Brukka a jeho velitelé, obhlížející zmíněné jednotky..

Bitvu u Skaliska zahájili Almendorští. Královští lovci a další střelecké jednotky postoupili vpřed a vyslali první salvy šípů. Vojáci Svobodných měst okamžitě odpověděli. Krupobití šípů netrvalo dlouho. Lučičníci Východního království se stáhli a udělali prostor dalším jednotkám. Krátký střelecký souboj neměl jasného vítěze, ale ještě zvýšil nervozitu už v beztak neklidných dobrovolnických jednotkách. Ve stejnou dobu se rozhořely souboje mezi mágy z nepřátelských stran. Walden, který chvíli předtím měl ke svým vojákům krátký projev o nikdy nekončící jednotě Almendoru a jeho lidu (oceněný ovacemi jeho mužů), se rozhodl, že není proč čekat a do útoku vyrazila těžká jízda. Pěchota následovala mohutnou ofenzívou za ní. Brukka neposlal vlastní jízdu vstříc nepřátelské, protože by to znamenalo její zničení a jeho vesměs málo obrnění jezdců mohli její útok nanejvýše zpomalit, a tak všechno záviselo na přesné mušce lukostřelců Svobodných měst. Ti však tváří v tvář železné pěsti nepřítele propadli panice. Dobrovolníci byli připraveni bojovat, ale nebyli připraveni na útok ženoucí se vlny kovu a koní. Vyděšeným vojákům při první salvě chyběla přesnost a pak už se odhodlání mířit nebo i střílet v panikařících formacích takřka vytratilo. Neuspěli ani kouzelníci Orlich poutníků, almindorští s magickým útokem počítali a tak jejich magici na obrněné jezdce seslali spoustu protizaklínadel. Kromě toho nemálo železných jezdců mělo nějakou vlastní ochranu proti magii. Těžká jízda tak udeřila plnou silou, prorazila řady Svobodných měst, útokem zničila střed nepřátelské formace a rozhodla tak bitvu na samém počátku. Zarazila se teprve u Brukkových záloh, kde už její útok ztratil rychlost a razanci.

Jenže byla možná úspěšná až příliš. Ve středu následovala pěchota těžkou jízdu skrz rozbité oddíly nepřítele rychle, i když s odstupem, ale levé křídlo (z pohledu Východního království) postupující almindorské pěchoty na Brukkův rozkaz napadla jízda Svobodných měst a načas je zcela zastavila. Také na pravém křídle, kde pěšáci narazili na dosud zformované, odhodlanější a i zkušenější jednotky, se postup Almendorských zpomalil. Bojová linie Východního království se tak začala trhat. Walden ji mohl vyrovnat nasazením některých záložních oddílů pěchoty, rozhodl se ale pro jiné řešení.

Do vznikající mezery poslal lehkou jízdu. Věděl, že Almendorští již bitvu rozhodli a měl jasný záměr: pokud by lehká jízda s podporou pěchoty prorazila pravé křídlo Svobodných měst (a Walden si pro tento útok vybral nejcitlivější místo, kde v cestě stálo jen pár hroučících

se jednotek), její následný útok do týlu nepřítele by mu prakticky znemožnil ústup. Bitva by tak pro Orlí poutníky skončila naprostou katastrofou.

Jenže vše bylo jinak. Jízda Svobodných měst pod velením Brukkova syna Dravoše se v rekordně krátkém čase dokázala odpoutat od nepřítele, znovu shromáždit a vyrazit do protiútoků na lehkou jízdu Východního království. Přestože Dravošova jízda útočila na čerstvého a výrazně početnějšího nepřítele, dokázal její zuřivý útok almindorské lehké jezdecke odrazit. Sama však zaplatila vysokou cenu. Dostala se do téměř úplného obklíčení a byla zcela zničena. Dravoš sám byl vážně zraněn a jen díky své síle vůle a hevreny naučenému jezdeckému umění dokázal na vyčerpaném a zraněném koni uniknout.

Sebeobětující útok Brukkovy jízdy nejenže zabránil nejhoršímu, ale ještě zvětšil mezery mezi postupujícím středem almindorského vojska a jeho křídly. Toho okamžitě využil generál Krob a přestože bojem na levém křídle byla zaměstnána většina jeho dragy, se zbytkem napadl z boku těžké jezdecke Almendoru i za nimi postupující pěchotu. Brukka vzápětí rozkázal totéž dalším jednotkám. Zasáhl i zbytek kouzelníků Svobodných měst. Střed almindorské sestavy se tak dostal do obtížné situace, postup pěchoty se zarazil a těžcí jezdci tak zůstali osamoceni. Walden zabránil jakýmkoli dalším komplikacím nasazením záloh, ale musel zastavit a na několika místech i částečně stáhnout almindorské jednotky, aby svoje vojsko vyrovnal.

Než mohl Almendor znovu zaútočit, padla noc. Díky tomu se podařilo uniknout drtivé většině zbývajících Brukkových oddílů z bojiště. Prořídle voje Svobodných měst ustupovaly nocí na jih a jejich velitelé se snažili rozprášené jednotky znovu shromáždit a vzbudit v nich nové bojové nadšení. Svobodná města ale i tak oslabila o dalších několik set mužů v důsledku dezercí. V bitvě u Skaliska přišli Orlí poutníci také o téměř všechny kouzelníky. Na druhé straně přes jednoznačné vítězství král Walden cítil, že si Almendorští nechali proklouznout vojáky Svobodných měst tak trochu mezi prsty. Nejenže armáda Orlich poutníků nebyla zcela zničena, ale navíc její část se spořádaně a v bojeschopném stavu stáhla. Několik jeho pobočníků vyslovilo výtka na adresu velitele lehké jízdy Palinského. Král však veškeré dohady rázně utál a nařídil soustředit se na další postup.

Starý hobit Braldo stojící před svým obydlím a početným potomstvem znepokojeně sledoval vlekoucí se řady mužů ve zbrojích a se standartami Svobodných měst. Neušlo mu, že část z nich se vydala na okolní kopce. „Tady se něco bude dít,“ řekl. Pak se otočil na houf hobitů postávajících za ním a dodal: „Měli bysme vzít věci a jít se schovat k příbuzným. Vsadím celou spížírnu borůvkových koláčů, že se tady semele nějaká bitva.“ Děd hobití rodiny měl pravdu (jak neopomněl do konce života při každé vhodné i nevhodné příležitosti připomenout), tady se skutečně „semlela nějaká bitva“. Byla to bitva u mostu přes Temnou řeku. Přitom zpočátku nevypadalo, že by se toto místo mělo stát bojištěm. Vojáci usazující se na kopcích, jež pozoroval Braldo (a několik dalších farmářů), byli členové hlídkových a průzkumných oddílů, které tam Brukka a další velitelé poslali v rámci rutinních opatření. Příčin, proč měl nakonec starý hobit pravdu, bylo víc.

Armáda Svobodných měst, doposud částečně rozprášená po prohrané bitvě u Skaliska, ustupovala směrem na jih, pronásledována vojskem Východního království. Když unaveně dorazila k mostu přes Temnou řeku, všimli si Brukka a jeho velitelé tamního terénu vhodného k obraně, ale pochopitelně nechtěli svést bitvu s řekou za zády, proto rozkázali pochodovat dál. V tu chvíli se však objevila lehká jízda královských a začala ohrožovat zadní voj Svobodných měst. To mohlo navíc znamenat, že zbytek almindorské armády je nedaleko. Brukka to s jistotou nevěděl, protože jeho zvědy opět pochytali královští lovci a jiné zprávy vojevůdce Svobodných měst neměl. Brukku čekalo nelehké rozhodnutí: má se pokusit překročit řeku, i když by mu lehká jízda Almendoru mohla způsobit vysoké ztráty, a pokud by se náhle objevila almindorská armáda, znamenalo by to katastrofu, nebo má zůstat a svést bitvu na místě s výhodným terénem, jenže s řekou za zády, výrazně sťažující možný ústup?

Vedle toho byli jeho muži unavení (což se u almindorského vojska dalo předpokládat též) a Brukka věděl, že s podporou kouzelníků z Nového Amiru nemusí ani řeka almindorskou armádu nadlouho zdržet. Prohlédl si znovu dobře terén a rozhodl se zůstat.

Ve skutečnosti almindorská armáda s výjimkou její lehké jízdy nemohla přechod řeky ohrozit. Walden se totiž rozhodl, že se nebude snažit nepřítele za každou cenu stíhat. Rozkázal pomalý postup, aby svoje vojáky zbytečně neunavil. Věděl totiž o postupu knížete Sarniho a počítal s tím, že i pokud se Brukkovi podaří překročit řeku, novoamirští kouzelníci umožní útok almindorské armády z obou stran, a tak Brukku od řeky přinejmenším zaženu. Almindor měl k dispozici velký počet říčních lodí. V nouzi nejvyšší byl připraven postupovat až na Athor a zaútočit na Svobodná města odtamtud, i když to by se neobešlo bez rizik a obtíží v zásobování. Především ale předpokládal, že Brukkovi se řeku překročit nepodaří. V konečném důsledku měl Walden pravdu.

Zatímco prostí vojáci Svobodných měst využili krátké příležitosti k odpočinku, almindorská armáda postupovala k budoucímu bojišti. Walden s uspokojením vyslechl zprávy svých zvědů, že vojsko rebelů nepřekročilo řeku. Palinského lehká jízda se sice musela díky tomu mírně stáhnout, ale to teď králi nevadilo. Zvědové přinesli i jinou zprávu: zdrželi muže, který tvrdil, že je starostou Brigovy Studánky a chtěl se setkat s králem. Po chvíli ověřování a bezpečnostních opatřeních s tím Walden souhlasil. Marna, skutečně starosta Brigovy Studánky, nabídl panovníkovi množství honících a bojových psů ze svého chovu a samozřejmě také kapitulaci města. Po krátkém rozhovoru král jeho pomoc přijal a slíbil, že na něj po pádu Svobodných měst nezapomene. Honci se psy pomohli chytit jednoho Brukkova zvěda, ale jejich chvíle měla teprve přijít.

Na jihu u Albirea zatím budovala sintarská armáda obléhací tábor. Kníže Sarni a jeho velitelé samozřejmě věděli, že ač je tisíc mužů na skutečné obléhání málo, časem přitáhne Waldenovo vojsko a chtěli pro ně mít všechno připravené. Sarniho štáb ovšem počítal i s eventualitou, že se místo toho objeví nepřátelé. Jižní almindorská armáda do té doby bez boje obsadila Kor a během pochodu na Albireo kapitulovala další města a vesnice. V boji došlo pouze v Tiché, kde přehnaně horlivý a ctižádostivý velitel předsunuté jízdní jednotky Lercin nepočkal na posily a zapletl se do bojů s odhodlanou dvacetičlennou posádkou pod velením Nakomira. Neobvyklým stylem boje způsobili obránci Tiché Lercinově jízdě citelné ztráty. Přítrž tomu učinily až další almindorské oddíly.

pokračování příště